[2024] 6ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 594 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 401

**ਮੂਰਗੇਂਦਰ ਇੰਦਰਵਦਨ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ**

ਬਨਾਮ

**ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ**

(2017 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 16956-16957)

10 ਮਈ 2024

[ਏ.ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ, * ਜੇ.ਜੇ.

**ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ**

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਕਲਪਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਪਰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ; ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ 41 ਨਿਯਮ 31, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

**ਸਿਰਲੇਖ**

**ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 - ਜਾਂ 41, ਆਰ.31 - ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1976 - ਐਸ.ਐਸ.52, 54, 70, 71, 81, 82 - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤੀ - ਨਿਗਮ ਨੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਮ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਪਲਾਟ ਭਾਵ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀ ਪਰ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 97 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਕੱਟੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ, ਭਾਵ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਕਲਪਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ,**

---

ਲੇਖਕ

**ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ:**

ਆਯੋਜਿਤ: ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਨੁਕਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਣਗਹਿਲੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੇ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 31 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਢਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24,350/- ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ @ 25/- ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਜੋ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ - ਨਾਲ ਹੀ, 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ @ 25/- ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ - ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ - ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। (ਪਾਰਸ 29-31, 34, 35, 39, 41 ਅਤੇ 42)

**ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1976 - ਧਾਰਾ 70, 71 - ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 70 ਅਤੇ 71 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ**:

ਆਯੋਜਿਤ- ਧਾਰਾ 70 ਗਲਤੀ, ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਸਮੀਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 71 ਆਮ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 70 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਧਾਰਾ 71 ਧਾਰਾ 70 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 70 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਗਲਤੀ, ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 71 ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜਿਹੀ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 45 ਅਧੀਨ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਦੇ ਤਹਿਤ। [ਪੈਰਾ 37]

**ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1976 - ਯੋਜਨਾ - ਅਧਿਆਇ 5 - ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮਾਂ - ਸੈਕਸ਼ਨ 40-76 - ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।**

**ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1976 - ਧਾਰਾ 45 - ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ - ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਕਟੌਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ**:

ਆਯੋਜਿਤ .ਧਾਰਾ 45 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ - ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਨੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ - ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੋਜਨਾ ਜੋ ਉਹ ਕਰੇਗਾ

ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ- ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ 19823 ਵਰਗ ਵਾਈਡੀਐਸ/16575 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ 15576 ਵਰਗ ਵਾਈਡੀਐਸ/13023 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਘੱਟ ਹੱਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, 21.40% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਨਾਲ - ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। (ਪਾਰਸ 38, 41)

**ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [1984] 1 ਐਸਸੀਆਰ 217 : **(1983) 4 ਐਸਸੀਸੀ 542**; ਐਨ ਨਾਗੇਂਦਰ ਰਾਓ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1994] 3 ਐਸਸੀਆਰ 144 : **(1994) 6 ਐਸਸੀਸੀ 205 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।**

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮੰਗਲਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ [1969] 3 ਐਸਸੀਆਰ 341 : **(1969) 1 ਐਸਸੀਸੀ 509**; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਮੀਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [1985] ਸਤੰਬਰ 3 ਐਸਸੀਆਰ 1025 : **(1986) 1 ਐਸਸੀਸੀ 581**; ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਗ੍ਰੀਨ ਬੈਲਟ ਖੇਦੂਤ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **[2014] 11 ਐਸਸੀਆਰ 855:** (2014) 7 ਐਸਸੀਸੀ 357; ਮਾਨੇਕਲਾਲ ਛੋਟਾ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਜੀ. ਮਕਵਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ **[1967] 3 SCR 65** : AIR **1967 SC 1373**; ਮਲੂਰੂ ਮਲੱਪਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਬਨਾਮ ਕੁਰੂਵਥੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ [2020] 2 ਐਸਸੀਆਰ 789: **(2020) 4 ਐਸਸੀਸੀ 313**; ਸੰਤੋਸ਼ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਨਾਮ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਤਿਵਾੜੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲਆਰਐਸ [2001] 1 ਐਸਸੀਆਰ 948 : **(2001) 3 ਐਸਸੀਸੀ 179**; ਲਲਿਤੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਮ੍ਰਿਤਕ) [2016] 11 SCR 1 **: (2017) 2 SCC 415;** ਜੀ. ਅਮਲੋਰਪਾਵਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਸੀ. ਡਾਇਓਸਿਸ ਆਫ ਮਦੁਰਈ ਅਤੇ ਹੋਰ [2006] 2 ਐਸਸੀਆਰ 899 : **(2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 224** - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

ਭੁਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਰਮਨਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1995) 1 ਜੀਐਲਐਚ 1124 : (1996) ਏਆਈਐਚਸੀ 109 - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ**

## ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908; ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1976; ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਰੂਲਜ਼, 1979

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

## ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 31 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908; ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ; ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ; ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ; ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ; ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤੀ; ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ; ਮੁਆਵਜ਼ਾ; ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਨੁਕਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ; ਵਿਕਲਪਕ ਪਲਾਟ; ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸਕੀਮ; ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ; ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼; ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ; ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ; ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ; ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ; ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ; ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ; ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ; ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ।

## ਕੇਸ ਉੱਠਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 16956-16957

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18.06.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2009 ਦੇ ਐਫਏ ਨੰਬਰ 3596 ਅਤੇ 2010 ਦੇ ਸੀਆਰਓ ਨੰਬਰ 81 ਵਿੱਚ

## ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਹੁਜੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਮਿਤ ਠੱਕਰ, ਮਰੂਗੇਨ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਕੁਰ ਸਹਿਗਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਈਅਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਮਾਕਸ਼ੀ ਸਹਿਗਲ, ਈ ਸੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਪ੍ਰੀਤੇਸ਼ ਕਪੂਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੇਸਲ ਵਾਹੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ

## ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

### ਫੈਸਲਾ

**ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.**

1. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 2009 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3596 ਅਤੇ 2009 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3596 ਵਿੱਚ 2010 ਦੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 81 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਨਿਗਮ') ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉਕਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ

**2.** ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ 1998 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 4583 ਵਿੱਚ ਸਿਟੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ @18% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

**3.** ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ: ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 155, 209 ਅਤੇ 210/ਪੀ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 19823 ਵਰਗ ਸਾਲ / 16575 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 144, 150/ਪੀ ਅਤੇ 151/ਪੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1976 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, '1976 ਦਾ ਐਕਟ') ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਕੀਮ 01.08.1963 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 21.40% ਭਾਵ 4247 ਵਰਗ ਸਾਲ / 3552 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 15576 ਵਰਗ ਮੀਟਰ/13023 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਬਾਕੀ ਹੱਦ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 478, ਜੋ ਕਿ 11686 ਵਰਗ ਸਾਲ/9771 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463, ਜੋ ਕਿ 3890 ਵਰਗ ਸਾਲ / 3252 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੈ। ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 478 ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਝੁੱਗੀ-ਝੌਂਪੜੀ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਾਰਨ ਨਿਗਮ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1983 ਵਿੱਚ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀ ਪਰ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ (ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ), ਜੋ 26.04.1991 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਨੂੰ ਝੁੱਗੀ-ਝੌਂਪੜੀ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2724 ਵਰਗ ਸਾਲ / 2278 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਕੱਟੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ 1991 ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 6000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਦੀ ਦੂਜੀ ਫੇਰੀਏਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਨਿਗਮ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ

ਅਤੇ ਉਕਤ ਪਲਾਟ ਦਾ ਵਸਨੀਕ। ਆਖਰਕਾਰ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 31.01.1996 ਨੂੰ ਹੀ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 01.08.1963 ਤੋਂ, ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੀਮ) ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 3890 ਵਰਗ ਸਾਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਗਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 31.01.1996 ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 2278 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਕਮੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅੱਖਾਂ ਪੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਉਹ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ।

**4.** ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ, ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਸੀ ਪਰ ਨਿਗਮ ਨੇ 1970 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਕਿਤ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਨੂੰ ਸਿਵਿਕ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਕਿਤ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਨਿਗਮ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਲਕਿਤ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 68 ਤਹਿਤ 27.04.1992 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੁਲਕਿਤ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਕਿਤ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਗਮ ਨੇ 27.09.1994 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਕਿਤ ਟਰੱਸਟ ਨੇ 1994 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 5415 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ 1995 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਐਸਐਲਪੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ।

**5.** ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 1992 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 3980 ਰਾਹੀਂ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ 3/4.04.1995 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 1963 ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਸਨ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ

1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65, 68, 84 ਅਤੇ 85 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 150/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 3890 ਵਰਗ ਸਾਲ ਸੀ। ਇਹ 5,83,500/- ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਕਮ 10 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਕੰਪਾਊਂਡ ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ 1,63,97,673 ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 21.40% ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੋਰ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

**6.** ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ 2278 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੂਲ ਸਕੀਮ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

**7.** ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ:

1) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਐਸ ਨੰਬਰ 255, 209 ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਸੀ

ਅਤੇ 210/ਪੀ (ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 144, 150/ਪੀ ਅਤੇ 151/ਪੀ) ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 19823 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਹੈ?

2) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ 155/6 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ?

3) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਅਸਲ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਹੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਜੋ ਕਿ ਐਸ ਨੰਬਰ 403 ਵਾਲਾ ਲਗਭਗ 3890 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

4) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦਾ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ?

5) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਨੇ 2278 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ?

6) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ 972 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ 1991 ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 6000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ?

7) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਡੀਟੀ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਿਆ ਅਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 3196 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?

8) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਤਰ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, ਕੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅੱਖਾਂ ਧੋਣਾ ਸੀ?

9) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਪਲਾਟ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 1963 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਨੰਦ 'ਤੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ?

10) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1963 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 150/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਸੀ? ਅਤੇ 3890 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 5,83,500 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗੀ?

**11)** ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ 5,83,500/- ਰੁਪਏ 'ਤੇ 10% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ?

**11A)** ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ 5,83,500/- ਰੁਪਏ 'ਤੇ 10% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ?

**12)** ਕੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਾੜਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ?

**13)** ਕੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

**14)** ਕੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ?

**15)** ਕੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

**16)** ਕੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ?

**17)** ਕੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

**18)** ਕਿਹੜਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਹੁਕਮ?'

**8.** ਸਬੂਤਾਂ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1,2,3,4,5,7, 8,9 ਅਤੇ 11ਏ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6,10,11,12,13,14,15,16 ਅਤੇ 17 ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕੋਈ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। 2278 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 15.10.1986 ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 30.10.1986 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਉਹੀ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ।

974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਘਟੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 6000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ.

**9.** ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 8 ਅਤੇ 9 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸਿਰਫ ਅੱਖਾਂ ਧੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਰੇਟ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ 33 ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਇਹੀ ਦਰ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਉਕਤ ਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਅੱਖਾਂ ਧੋਣਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਪਹਿਲੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੋਂ 33 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੌਸ਼ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 1963 ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 8 ਅਤੇ 9 ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

**10.** ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਬਾਕੀ ਹੱਦ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 10 ਅਤੇ 11 ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 11ਏ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 12 ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

**11.** ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 13,14,15,16 ਅਤੇ 17 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜਾ ਅੰਤਮ ਪਲਾਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ

ਸਾਲ 1996 ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਬਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

12. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਲਪਕ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਜੋਂ 24,350/- ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

14. ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸੋ ਵਿੱਚ ਕੱਢਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 31 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 5.1 ਤੋਂ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਕਮੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਬਦਲੇ 2278 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 3890 ਵਰਗ ਸਾਲ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੇ 1992 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 3980 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਾਕੀ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

**15.** ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਕੀ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਕਮੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ, ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਤੇ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ @ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

**16.** ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿਭਿੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਉਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੇ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਤੋਂ ਨਾਖੁਸ਼ ਸਨ।

**17.** ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ 1963 ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ 150/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਛੋਟੇ ਪਲਾਟ ਅਤੇ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਕਮੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕ੍ਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

**18.** ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ, ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 5 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮਾਂ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 40 ਤੋਂ 76 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 40 ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਕਾਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ (ਵਾਂ) ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 40 (3) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਐਮ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਧਾਰਾ (ਜੇਜੇ) ਨੂੰ 01.05.1999 ਤੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ (ਏ) ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਇਮਾਰਤਾਂ, ਪੁਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਈ) ਸੜਕਾਂ, ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ, ਬਾਗਾਂ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਮੈਦਾਨਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ, ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਗ੍ਰੀਨ ਬੈਲਟਾਂ, ਡੇਅਰੀਆਂ, ਆਵਾਜਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਕੰਨ-ਮਾਰਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 41 ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੀਫ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 21 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਜਨਤਕ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 42 ਇੱਕ ਖਰੜਾ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਖਰੜਾ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਏਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ 44 ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਐਚ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਣੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ (ਏ) ਹਰੇਕ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਦੇ ਖੇਤਰ, ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਧਾਰਾ 40 (3) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਉਸ ਹੱਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਈ) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 40 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

**19.** ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 45 (1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਪਲਾਟ ਦਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਆਕਾਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪਲਾਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 45 (2) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਖਰੜਾ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਖਰੜਾ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

(ਏ) ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਪਲਾਟ ਬਣਾਉਣਾ;

(ਬੀ) ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਤੋਂ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਬਣਾਉਣਾ;

(ਸੀ) ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਜੋ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਵਜੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਡੀ) ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(ਈ) ਕਿਸੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ।

**20.** 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰੜਾ ਸਕੀਮ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੪੮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰੜਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 50 ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਖਰੜਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਧਾਰਾ 51 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ੫੨ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 52 (1) ਤਹਿਤ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਸੀਮਾਬੱਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 52 (1) (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 52 (2) ਅਨੁਸਾਰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 52 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

**21.** ਉਕਤ ਅੰਤਿਮ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 52 (3) ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 77 (1) (ਐਫ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 52 (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ, ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਕੀਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਵਸਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ (iv) ਤੋਂ (9) ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ, ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਕੀਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਵਸਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 52 (3) (ਐਕਸ) ਵਿੱਚ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 54 ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਧਾਰਾ 52 (3) (iii), (iv), (vi), (vii), (viii) ਅਤੇ (x) ਅਧੀਨ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ, ਜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 55 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 67 (ਏ) ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਜ਼ੁਰਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਧਾਰਾ 67 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੂਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 68 ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 70 ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੭੧ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ' ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> '71. **ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦਾ ਬਦਲਾਅ।**ਧਾਰਾ 70 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

**22.** ਧਾਰਾ 81 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਤੋਂ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ' ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਪਲਾਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿਚ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪਲਾਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 82 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਧਿਕਾਰ' ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜੋ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਕੋਈ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ, ਜੇ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 43 (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਿਨਾਂ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 84 ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਉਸ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਸਲ ਪਲਾਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਧਾਰਾ 79 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਯੋਗਦਾਨ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਾਂ ਤਹਿਤ ਉਸ ਤੋਂ ਕੱਟੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 105 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਾਰ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

**23.** 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 118 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਰੂਲਜ਼, 1979 ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 16 ਵਿੱਚ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ 17 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਖਰੜਾ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਜਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰੇਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਏਗੀ ਜਿਸਦਾ ਪਤਾ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰੜਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 42 ਤਹਿਤ ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ। ਨਿਯਮ 26 ਵਿੱਚ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਅਤੇ 52 (1) ਤਹਿਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 26 (1) ਅਨੁਸਾਰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਫਾਰਮ ਐਚ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 26 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਣ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਿਯਮ 37 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਿਯਮ 26 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

**24.** ਹੁਣ, 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ◌ਾ◌ ਬਾਰੇ ਮਿਸਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰੇਕੀ ਕਰੋ। ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮੰਗਲਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ 1 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਬੰਬੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ, 1955 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਨ ਅਤੇ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਬੰਬੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਲਾਟ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਜ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 53 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵ

---

1 [1969] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 341 : (1969) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 509

ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਕੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਪਲਾਟ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚ ਪਲਾਟ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਅਸਲ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾਤਮਕ - 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 67, ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ, ਸਾਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਸਲ ਪਲਾਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

**25.** ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਮੀਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੰਬੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ, 1955 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

**2** [1985] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1025 : (1986) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 581



ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਸਲ ਪਲਾਟ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਚ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਥਾਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਪਲਾਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਮ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿੱਤੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਵਿਕਾਸ ਦਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪੈਕੇਜ ਸੌਦਾ ਹੈ।

**26.** ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਗ੍ਰੀਨ ਬੈਲਟ ਖੇਦੂਤ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਂਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ

---

[2014] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 855: (2014) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 357

1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 45 (2) (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 52 (1) (iii) ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 (ਬੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 1976 ਦਾ ਐਕਟ ਗੈਰ-ਮੁਦਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮੰਗਲਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਮੂਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਨੇਕਲਾਲ ਛੋਟਾਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਜੀ.ਮਕਵਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਸਲ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਯੋਗਦਾਨ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਚਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਨੂੰ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮੰਗਲਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ.

**27.** 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਖੇਪ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 31 ਸੀਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਐਲਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਕੁਰੁਵਥੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਲੂਰੂ ਮਲੱਪਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ

---

4 1967] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 65 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1967 ਐਸ.ਸੀ. 1373

5 [2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 789: (2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 313

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 31 ਸੀਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਆਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

**28.** ਸੰਤੋਸ਼ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਨਾਮ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਤਿਵਾੜੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਐਲਆਰਐਸ 6 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪੂਰਾ ਕੇਸ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ, ਤੱਥ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 31 ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।

**29.** ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਲਿਤੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ। 7 ਰੁਪਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਨੁਕਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਣਗਹਿਲੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰੇ।

**30.** ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 31 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੀ. ਅਮਲੋਰਪਾਵਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮਦੁਰਈ ਦੇ ਆਰ.ਸੀ. ਡਾਇਓਸਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

---

2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 948 : (2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 179

[2016] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.1 : (2017) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 415

[2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 899 : (2006) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 224

9. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 31, ਸੀਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ੪੧ ਨਿਯਮ ੩੧ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ. ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ 41, ਨਿਯਮ 31, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੁਕਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 100 ਸੀਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

31. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ

ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਢਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

32. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਵਿੱਚ 3890 ਵਰਗ ਮੀਟਰ/3252 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਝੁੱਗੀ-ਝੌਂਪੜੀ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਅਗਸਤ, 1986 ਵਿਚ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6 ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਵਿਚ ਹੀ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ। 15.10.1986 ਨੂੰ ਹੋਈ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ 30.10.1986 ਨੂੰ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਜਨਰਲ ਬੋਰਡ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਮਤੇ ਤੋਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਲਾਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਅਸਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੀ, ਭਾਵ, 2724 ਵਰਗ ਸਾਲ / 2278 ਵਰਗ ਮੀਟਰ. ਇਸ ਲਈ ਮਤਿਆਂ ਵਿਚ 'ਇਕੋ ਖੇਤਰ' ਜਾਂ 'ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਤੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਪਲਾਟ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

33. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤਿਆਂ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਉਹੀ ਖੇਤਰ' ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1992 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 3980 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਪਲਾਟ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 1992 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 3980 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਸਨ। 03/04.04.1995 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਲਾਟ ਲਗਭਗ 1200 ਵਰਗ ਸਾਲ ਸੀ। ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਇਕ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਜ਼ਬਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਟਰਗਨਮ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਸਾਲ 1998 ਵਿਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਪਲਾਟ ਜੇ.ਕੇ. ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ।

34. ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਵਿਭਿੰਨ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੁਪਰਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ. ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਜੋ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ.

35. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ 1986 ਵਿਚ ਵੀ ਜਦੋਂ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਲਕਿਤ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

₹1,63,97,673/- ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 150/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਸਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ 10% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 13% ਦੇ ਗੁਣਕ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਗਣਨਾ ਦੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ / ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਐਨ. ਨਾਗੇਂਦਰ ਰਾਓ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ.10 ਰਾਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

**36.** ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਸਾਲ ਦੀ ਕਮੀ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 24,350/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਵੈਇੱਛਤ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਸੀ।

**37.** ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ 1976 ਦਾ ਐਕਟ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਕਟੌਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਮੀਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਗ੍ਰੀਨ ਬੈਲਟ ਖੇਦੂਤ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ

---

9 [1984] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 217 : (1983) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 542

10 [1994] ਪੂਰਕ। 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 144 : (1994) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 205

ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪਲਾਟ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ 19823 ਵਰਗ ਸਾਲ/16575 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਦੇ ਦੋ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ 21.40% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ 15576 ਵਰਗ ਸਾਲ/13023 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਘੱਟ ਹੱਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

**38.** ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਅਤੇ 71 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਧਾਰਾ 70 ਗਲਤੀ, ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਸਮੀਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 71 ਆਮ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 70 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਧਾਰਾ 71 ਧਾਰਾ 70 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 70 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਗਲਤੀ, ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਸਮੀਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 71 ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਅਧੀਨ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੀ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣਾ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ **ਭੁਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਰਮਨਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

---

11 (1995) 1 ਜੀ.ਐਲ.ਐਚ. 1124 : (1996) ਏ.ਆਈ.ਐਚ.ਸੀ. 109

ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ

**39.** ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੰਬਰ 6, ਪਾਲਦੀ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24,350/- ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ@ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ, ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 52 ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 52 (3) (ਐਕਸ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 54 ਧਾਰਾ 52 (3) (ਐਕਸ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ੀ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 974 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ @ 25/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 52 (3) (x) ਅਧੀਨ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ।

**40.** ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ, ਭਾਵ 3890 ਵਰਗ ਸਾਲ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, 974 ਵਰਗ ਸਾਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 3890 ਵਰਗ ਸਾਲ ਦਾ ਮੁੱਲ. ਮੂਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ 974 ਵਰਗ ਸਾਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463, ਜੋ ਕਿ 3890 ਵਰਗ ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 187, ਜੋ ਕਿ 2724 ਵਰਗ ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਵਿਕਾਸ, ਨੇੜਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਜਾਂ ਰਾਜਮਾਰਗ ਆਦਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਆਦਿ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਇਹ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 463 ਦੇ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਂ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ।

**41.** ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 1,63,97,673/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਸਲ ਅੰਤਮ ਪਲਾਟ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

**42.** ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ

ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ

ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੈੱਡਨੋਟ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

**ਬੇਦਾਅਵਾ**:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016